
Istorija, kurią paliudijo senų krosnių kokliai iš Lankupių

Aktyvi lietuvininkų bendrijos „Mažoji Lietuva“ narė Jūratė Viktorija Stubraitė nėra linkusi atvirauti, kad su rašytoja Ieva Simonaityte ją sieja artimas giminystės ryšys, tačiau nenuslėpsi, kad įžymioji Klaipėdos krašto pasakotoja ir gyvenimo vaizduotoja yra jos pusseserė. Mokykloje tarp savo bendraamžių Jūratė dėl to jautėsi išskirtinė, tačiau vėliau jai giliai įstrigo pamokantys tėvelio Martyno Stubros žodžiai: „Taip, Ieva Simonaitytė yra tavo pusseserė, bet tu neturi teisės ja didžiuotis. Ji viską gyvenime pasiekė savo darbu, o tu turi eiti savo keliu.“

Lankupių kaimo ūkininkų Stubrų giminės istorija yra susijusi su rašytojos I. Simonaitytės biografija bei kūryba. Jos motina Ėtmė Simonaitytė (Simoneit) iki 1896 metų Kalėdų tarnavo pas Stubras. Vyriausiam sūnui Jurgiui Stubrai (1877–1938) ji labai patiko, bet samdinė nebuvo pageidaujama marti. Ji buvo netinkama pora ūkininkui. Rašytojos motinos ir tėvo gyvenimo istorijos atpažįstamos žymiausiuose I. Simonaitytės kūrinuose – romanuose „Aukštųjų Šimonių likimas“ ir „Vilius Karalius“.

pav. 1

Jūratė Viktorija Stubraitė savo tėvelio, senelių ir prosenelių tėviškės vietoje Lankupiuose, prie apdužusių senų plytų ir koklių krūvos, 2016

Rašytojos Ievos Simonaitytės motina Ėtmė Simonaitytė tarnavo Lankupiuose pas Stubras samdine iki 1896 metų Kalėdų.

pav. 2

Senas šulinys ir glazūruotas koklis Lankupių kaimo ūkininkams Stubroms priklausiusioje sodybvietėje, 2017

Rašytojos tėvo giminės šaknys

Rašytoja I. Simonaitytė palaikė artimus ryšius su giminėmis iš tėvo pusės, lankė senelių bei prosenelių kapus Lankupių kaimo evangelikų liuteronų senosiose kapinėse. Ten palaidota J. Stubraitės, o taip pat ir I. Simonaitytės promočiutė mamuzė Marikė Skvirblienė (gim. Posingate), prosenelis Martynas Skvirblis, močiutė Ilzė Stubrienė (gim. Skvirblate, 1855–1919) ir senelis Jurgis Stubra (1848–1924), kuris, 1870–1871 metais grįžęs iš karo su prancūzais, atėjo į ūkį užkuriomis iš Raudžių kaimo, įsikūrusio derlingose lygumose, netoli Kintų. Nemuno užliejamose pievose jis nusipirko dar daugiau dirbamos žemės, žvejojo. Stubrų šeimoje užaugo penkios atžalos.

Slaptas paketėlis

Nors Ėvikė Simonaitytė – nesantuokinė dukra, bet ji buvo prisimenama Stubrų šeimoje. Martynas Stubra, dar būdamas vaikas matydavo, kad jo mama prieš didžiąsias šventes kažkam ruošia papildomą dovaną. Tai darė slapta, tačiau kur tu nuo vaiko pasislėpsi! Martynukui buvo itin smalsu sužinoti, kam tas paketėlis ruošiamas. Ir tik paaugęs jis suprato, kad dovanėlė prieš Velykas ir Kalėdas buvo pakuojama jo netikrai seseriai.

Mamužės pasakos, kurios nesikartojo

Jūratė mano, kad pasakotojos talentą I. Simonaitytė galėjo paveldėti iš savo močiutės – tėvo močiutės Marikės Skvirblienės (1824–1904, gim. Posingate). Nors Jūratės tėvelis Martynas Stubra buvo mažakalbis, tačiau jis dažnai prisiminimais sugrįždavo į tuos laikus, kai augo savo tėvų namuose kartu su močiute, kurią meiliai vadino ne omama, o mamuže. Ji buvo labai gabi pasakotoja. Ant kelių pasisodindavo Martynuką – jauniausią vaikaitį ir kas vakarą sekdavo vis naują pasaką, kuri niekada nepasikartodavo. „Gal ir pasikartojo. Aš nemanau, kad jis viską būtų prisiminęs...“ – šypsosi dukra Jūratė.

J. Stubraitės tėvelis vaikystėje manė, kad mamužė dieną pasaką paskaito, o vakare jam papasakoja, tačiau paaugęs suprato, kad klydo. „Kai pamačiau, kokia mamužė yra darbšti, kiek daug dirba, aš supratau, kad ji neturėjo laiko kada skaityti. Turbūt pati sugalvodavo vaikui kiekvieną vakarą vis naują pasaką...“ – tėvelio mintimis dalijasi J. Stubraitė.

pav.3

Jūratė Viktorija Stubraitė prie savo artimųjų kapų Lankupių kaimo evangelikų liuteronų senosiose kapinėse, 2016

pav. 4

Senosios Lankupių kaimo evangelikų liuteronų kapinaitės, 2017

Čia palaidota J. Stubraitės promočiutė mamuzė Marikė Skvirblienė (gim. Posingate), prosenelis Martins Skvirblis, močiutė Ilzė Stubrienė (gim. Skvirblate), senelis Jurgis Stubra, kuris atėjo užkuriomis iš Raudžių kaimo, netoli Kintų.

Dvi Jurgio Stubros dukros Ievos (Ėvės)

Rašytojos motina Ėtmė Simonaitytė (*Simoneit*, vėliau Budrienė) tarnavo Lankupiuose pas Stubras. Darbšti ir daili mergina krito šeimininkų sūnui Jurgiui į akį, tačiau ji buvo neturtinga, todėl besilaukdama nesantuokinio kūdikio, buvo išprašyta iš namų. O iš nederamai pasielgusio vyriausiojo sūnaus buvo atimta teisė paveldėti tėvų ūkį.

Žiaukų kaimo ūkininkui Kiliui patiko aukštas jaunuolis su vešliais ūsais. Jis taip sakė: „Jeigu Jurgis imtų mano dukrą – mielai atiduočiau.“ Taip vyriausias Stubrų sūnus atėjo užkuriomis į Žiaukas – kaimą prie Minijos upės, tarp Klaipėdos ir Priekulės.

Stubrų Jurgis su žmona Ilze (Elze) Stubriene (gim. Killus, 1881–1954) užaugino septynis vaikus. Sūnus Mikas (g. 1902) dalyvavo Priekulės lietuvių jaunimo draugijoje „Viltis“. Iš tėvų jis gavo du tūkstančius litų dalies ir išvyko į Kanadą. Ten nusipirko žemės. Tėvams rašydavo laiškus, kuriuose gyrėsi, kad įsigijo nemažai karvių. Vėliau džiaugėsi, kad gyvulių turėjo jau tiek, kiek buvo ir tėvų ūkyje.

Dukra Ilzė (Elzė) (1905–1999) buvo vyriausia dukra. 1926 metais ji ištekėjo už pedagogo Jono Užpurvio (1891–1992).

„Jurgis Stubra turėjo dvi dukras Ievas: Ievą Simonaitytę ir Ievą (Evą) Stubraitę, kuri vėliau ištekėjo už Juodgudžio“, – pasakoja J. Stubraitė. Kol gyveno Lietuvoje, jos abi bendravo. Kai jaunesnioji Ieva (Eva) išvyko gyventi į Ameriką, seserys susirašinėjo laiškais. Apie 2010-tus metus Jūratė buvo nuvykusi už Atlanto susitikti su savo pussesere. Ieva (Eva) jai papasakojo įdomų nutikimą kaip vaikystėje ji ėjusi į Mickų geležinkelio stotį pasitikti savo sesers – būsimosios rašytojos Ievos Simonaitytės.

Tai įvyko apie 1928-tus ar 1930 metus, kada I. Simonaitytė dar gyveno Klaipėdoje. Jaunajai Stubraitei tuomet galėjo būti sukakę keturiolika-šešiolika metų.

Nuo Žiaukų iki Mickų nebuvo arti. Ji trumpino kelią brisdama per Minijos brastą. Upės pakrantė buvo nusėta gražiausiais pievų žiedais... „Skyniau, skyniau gėles... Žiūriu, kad ot..., aš jau, turbūt, vėluosiu!“ – pasakojo Jūratei Ieva (Eva). Taip ir nutiko. Nubėgusi į geležinkelio stotį ji apsidairė ir suprato, kad traukinys jau pravažiavo... Visi buvo išvykę, tik I. Simonaitytė viena vaikštinėjo perone ir, turbūt, galvojo, kad tėvas ją pamiršo...

Tą kartą abi seserys grįžo į namus besišnekučiuodamos. Kieme jas pasitiko Jurgis Stubra su žmona Ilze (Elze). Šeimininkai su viešnia nuėjo į gerąjį trobos galą. Apie ką kalbėjosi, liko nežinoma. Vaikai anuomet nebuvo įpratę klausytis tėvų pokalbių. Vėliau visiems buvo padėta valgyti. „Tada tėvai man vėl liepė palydėti I. Simonaitytę atgal į stotį“, – prisiminė Amerikoje gyvenusi Ieva (Eva) Stubraitė-Juodgudienė.

Tų namų siela buvo senoji močiutė Kilienė (vok. Killus, gim. Glosze). Mamelė gimė 1844 metais Srėbalių kaime, kuris 1894 prijungtas prie Žiaukų. Ji liaudiškais priemonėmis gydė kaimo žmonių gyvulius. Tuo reikalu atėjusieji sėdėjo ir laukė, kol bus išvirtas norimas vaistas. Viralą mamelė ruošė ne iš žolelių, o iš sausų „vištašudžių“ – vištų mėšlo. Į tvartą šiuo reikalu ji siūsdavo mažuosius, nes vaikai žinojo, kur vištos vaikšto... Mamelė padėdavo ir žmonėms. Savamokslė gydytoja turėjo savo užrašus. Tą knygelę laikė užrakintą spintoje, atokiau nuo svetimų akių. Tik po jos laidotuvių 1926 užrašai buvo paimti, o vėliau išversti į anglų kalbą. J. Stubraitė teigia, kad knygelė rašyta pieštuku ir rašalu. Ji prisimena ten aprašytą gydymo būdą kaip atsikratyti nerimo: „Jeigu žmogus jaučia didelę baimę, 12 valandą nakties jis turi nueiti į kapines ir peršokti per kapo duobę, kuri paruošta laidojimui.“ Užrašuose pabrėžiama, kad šį veiksma atlikdamas žmogus turi būti vienas. Šiandieną tai vadiname prietarais.

Rašytojos tėvo giminė. Ūkininkas Adomas Stubra

Pasak Mažosios Lietuvos enciklopedijos, Stubrą, Stubrų giminė, lietuvininkų giminė. Duomenys, kad Stubrų giminės gyventa Klaipėdos apylinkėse, siekia XVIII amžių. I. Simonaitytė didžiavosi tėvo giminėmis, nes jie gerbė lietuviškas tradicijas, kovojo už lietuvių kalbos gražinimą į viešąjį gyvenimą, dalyvavo lietuviškų draugijų veikloje.

Rašytoja mėgdavusi svečiuotis dėdės Adomo Stubros (1885–1956) šeimoje. Jis buvo vedęs Dieglių kaimo ūkininkaitę Ilzė (Elzė) Karaliūtę. Iš savo dalies pasistatė vėjinį malūną.

„Adomas Stubra buvo mano tėvelio vyresnis brolis. Jis atėjo užkuriomis į Dieglių kaimą. Ūkis turėjo skolos, kurią išmokėti padėjo naujojo gaspadoriaus sumanumas. Adomas žmonos tėviškėje rado gero

molio ir pastatė plytinę. Gamino geros kokybės plytas ir čerpes. Kai ten atėjo – stovėjo tik vienas namo galas, o jis pristatė ir antrą. Šiuose namuose mėgo svečiuotis I. Simonaitytė, kadangi dėdė Adomas pripažino brolio dukrą, o Vanagai buvo visai netoli“, – teigia J. Stubraitė.

pav. 5

Rašytojos I. Simonaitytės tėvas Jurgis Stubra (1877–1938) su žmona Ilze (Elze), vaikais, uošviene bei žmonos seserimi prie trobos verandos Žiaukų kaime.

Pirma iš kairės sėdi Ilzės (Elzės) Stubrienės (gim. Killus) sesuo. Prie jos prisigludusi neatpažinta mergaitė, už jos stovi Stubrų duktė Eva (vėliau Juodgudienė) (1914–2009). Per vidurį sėdi senoji mamelė Anikė Killus (gim. Glosze) (1844–1926). Prie motinos sėdi J. Stubros žmona Ilzė (Elzė) Stubrienė (gim. Killus) (1881–1954). Šalia tėvo ir mamos stovi Stubrų sūnus Heinrichas (Heini) (1918–1992). Jauniausioji dukra Magdutė glaudžiasi prie mamos ir močiutės (mamelės). Vyriausias sūnus Mikas (1902–1981) stovi pirmas iš kairės. Šalia jo – sesuo Marė (1913–1967), prie jos – sesuo Anė (g. 1907). Vyriausia Stubrų dukra Ilzė (Elzė) (vėliau Užpurvienė, 1905–1999) stovi šalia tėvo Jurgio Stubros (1877–1938).

Duomenis, gautus iš Janinos Užpurvytės-Fokinos užrašė ir perdavė Jūratė Stubraitė.

A. Stubra dalyvavo Klaipėdos krašto sukilime, buvo Šaulių sąjungos ir „Eglės“ draugijos narys. Lietuvos nepriklausomybės dešimtmetį ir Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos penkmetį jis pažymėjo organizuodamas paminklo pastatymą ant Skomantų piliakalnio ir jį finansuodamas. 1939-tais A. Stubra nacių kalintas. 1951-ais sovietų okupantų ištremtas ir, deja, iš Sibiro nebesugrįžo. J. Stubraitė savo dėdės ir jo sūnaus Viliaus atminimui Dieglių kaimo senosiose kapinėse 2020 metais pastatė krikštą. Projekto autoriai – architektai dr. Martynas Purvinas ir Marija Purvinienė.

pav. 6

Rašytoja Ieva Simonaitytė stovi pirma iš kairės šalia savo sesers Ievos (Evos) Stubraitės. Sėdi dėdė Adomas Stubra (1885–1956) su žmona Ilze (Elze) Karaliūte-Stubriene. Tarp jų – Jurgio Stubros jauniausia dukra Magdalena. Dieglių kaime 1936 metais.

Nuotraukos autorius nežinomas. Galėjo būti Martynas Kavolis / Mažosios Lietuvos istorijos muziejus

Sudėtingas gyvenimas nuo 1944-ųjų spalio

Jūratė ne kartą girdėjo artimųjų pasakojimus apie šiurpų ir atšiaurų 1944-jų metų spalį, kai klaipėdiškiai traukėsi į Vokietiją, vežimas paskui vežimą judėjo keliu Tilžės link. Ji prisimena, kad tuo metu buvo itin sunku gauti arklį. „Tėvelis rado ne visiškai pajėgų, uždususį, bet vis vien džiaugėsi: arklys yra arklys. Susikrovėme mantą ir važiovome...“ – pasakoja Jūratė.

Kiek pavažiavus, tėvelis išsuko vežimą iš kelio. Tuomet įvyko šeimos pasitarimas. Buvo svarstoma: likti Lietuvoje ar judėti tolyn. Dvejota dėl to, kad vyriausias Stubrų sūnus Martynas buvo paimtas į kariuomenę, nenorėta su juo išsiskirti. Mama tėveliui sakė: „Kaip tu pasakysi, taip ir bus.“ Broliukui Albinui norėjosi važiuoti toliau. Jam taip patiko gražios kareivių uniformos! O mažiausioji Jūratė tuo metu tebuvo pusantrų metukų...

Beveik visi žmonės jau buvo išvažiavę. Sklandė niūrios nuotaikos. Nebuvo aišku kaip reikės gyventi... Kelyje praleidusi dvi naktis šeima pasuko pas tėvelio brolių Adomą. Jis nebuvo išvažiavęs ir įsileido į antrąjį trobos galą. Sakė: „Eikit ir gyvenkit...“

Aplinkui buvo likę daug tuščių sodybų. Vaikai prašė: „Eikim gyventi ten, kur yra sodas!“ Sužinoję, kad už Klaipėdos esanti tuščia sodyba su dideliu sodu, ten ir nuvyko.

„Toku būdu 1945-jų balandžio 12-tą mes atsikraustėme į Pempininkų kaimą“, – pasakoja Jūratė. Neilgai trukus, brolis Albinas išvyko į Dieglius pas dėdę Adomą parsivesti karvės.

Kai jis tą margę vedėsi, leido jai šiek tiek pasiganyti, pagulėti, bet iki vakaro reikėjo sugrįžti į namus. Nuėjus dalį kelio, gyvulys atsiduso, pasižiūrėjo savo vedliui į akis ir atsigulė... Tuomet saulė jau buvo prie laidos. Brolis Albinas apėjo gyvulį, paglostė, ištiesė ranką ir pasakė: „Marge, jau netoli!“ Tuos žodžius pakartojo tris kartus. Ir karvė paklausė – atsidususi atsistojo... Taip ji sėkmingai buvo atvesta į naujus namus.

Po kurio laiko grįžo du senukai, sodybos šeimininkai. Jų namas buvo dviejų galų. Viename glaudėsi Martyno Stubros šeima, o kitame – sugrįžę žmonės. Jie nesuprato nei lietuviškai, nei rusiškai, todėl prašydavo įnamių parnešti duonos. Kai šeimininkai išvyko į Vokietiją, namai buvo parduoti. 1958-jų spalį Jūratės šeimai teko išsikraustyti... Tuomet tėvelis netoliese surentė nedidukę „būdelę“ ir ten visi gyveno iki 1965-jų, kol gavo butą Klaipėdoje, Kauno gatvėje.

pav. 7

Martynas Stubra (1893–1974) sėdi su žmona Berta (gim. Mejeryte, 1900–1982). Stovi sūnūs: Albinas Endrius (1929–2007), Martynas Zigortas (Ziga) (1926–1992), Gediminas Skaistis (1932–2008) ir dukra Jūratė Viktorija (g. 1943 m. vasario 25 d.)

Pirma šeimos nuotrauka, daryta Pempininkuose, kieme. Visų veidai liūdni, nes baimingai manyta, jog vėl teks išvažiuoti. Stubros sužinojo, jog yra įtraukti į tremiamųjų sąrašus.

1953 metų vasario mėn.

Fotografavo Martynas Stubra.

Iš Jūratės Viktorijos Stubraitės šeimos albumo

Martynas Stubra

Martynas Stubra (1893–1974) užaugo Lankupių kaime. Buvo ketvirtas vaikas Jurgio Stubros (1848–1924) ir Ilzės Stubrienės (gim. Skvirblate, 1855–1919) šeimoje. Kelintas jis pagal gimimą, nėra žinoma. Jaunesnė buvo tik sesuo Magdalena.

Dukrai Jūratei M. Stubra guodėsi, kad kai mokykloje buvo įvesta privaloma vokiečių kalba, jis nekaltai nukentėjo. Jo tėvai pasisakė už lietuvių kalbos sugrąžinimą į mokyklas, todėl sūnus nekaltai

baustas. „Nežiūrint to, kad Stubrų šeimoje vaikai augo labai paklusnūs, mūsų tėveliui mokykloje mokytojas smarkiai trenkė per dešinę ausį. Dėl to jis visą gyvenimą liko viena ausimi neprigirdintis. Būdavo, jei klausosi – suka kairę ausį į tą pusę“, – teigia Jūratė.

pav. 8

Ieva Simonaitytė kalbasi su savo dėde Martynu Stubra, kuris dėl tėvų dedamų pastangų sugrąžinti lietuvių kalbą į mokyklas, vokiečio mokytojo buvo suluošintas ir neprigirdėjo dešine ausimi.

Albino Endriaus Stubros nuotr. / Iš Jūratės Viktorijos Stubraitės šeimos albumo

Pirmojo pasaulinio karo metais Martynas pašauktas į Vokietijos kariuomenę, tarnavo Karaliaučiuje, buvo Lietuvių dragūnų pulko žvalgas.

„Kai baigiantis karui tėvelis grįžo į namus, jo dalis buvo padėta į banką. Po karo dėl infliacijos pinigai nuvertėjo ir iš savo lėšų jis nusipirko tik miško kampa“, – pasakoja J. Stubraitė.

1919 metais miršta mama Ilzė. Sūnus Martynas lieka tėvų ūkyje pas brolių Jokūbą (1887–1950) kaip darbininkas, padeda jo šeimai. Tačiau su broliene Anna Stubriene (gim. Shmit) geri santykiai nesusiklostė.

Stubrų ūkyje nuo seno buvo priimta, kad ir gospadinė privalanti daug dirbti: eiti, vežti, nešti... Jaunoji Stubrienė to nepripažino. Kai ūkyje buvo pats darbmetis, jai atsirasdavo „dideli reikalai“ mieste. „Pasikinko arklį ir išvažiuoja, o jūs čia pasiuskit!..“ – šeimos istoriją pasakoja Jūratė.

Vieną vakarą Martynas labai sunkiai dirbo. Buvo šienapjūtė ar javapjūtė. Kadangi jis miegojo *špykeryje* (klėtyje), ėjo ten pro brolio ir jo žmonos miegamojo langus. Tą kartą praeidamas nugirdo kaip brolienė jį skundžianti: „Martins toks tinginys! Jis visą dieną gulinėjo! Nieko nedarė kai toks darbas!“

Martynas suprato, kad jam nėra prasmės toliau dirbti brolio ūkyje – liks tik apkaltintas...

„Jis buvo baigęs septynias klases. Matė ir suprato kaip žemės ūkyje dirbama. Norėjo, kad jį pasamdytų Lietuvos dvare ūkvedžiu, – pasakoja Jūratė. – Nuvažiavo į vieną dvarą, bet ten darbo jam nepasiūlė. Vėliau apsisusto Ginkūnų dvare, kur gavo ūkvedžio padėjėjo pareigas. Vėliau kurį laiką dirbo Naisių dvare.“

Su žmona Berta (gim. Mejeryte, 1900–1982) Martynas Stubra užaugino tris sūnus: Martyną (1926–1992), Albiną Endrių (1929–2007), Gediminą Skaistį (1932–2008) ir dukterį Jūratę Viktoriją (g. 1943).

Garbinga viešnia

J. Stubraitė su I. Simonaityte pirmą kartą susitiko savo tėvų namuose Klaipėdoje. Garbingos viešnios laukta iškilmingai – ne tik kaip artimos giminaitės, bet ir kaip žinomos rašytojos. „Susirinko krūva giminių. Suvažiavo visi broliai su žmonomis. Tėvelis atsisėdo šalia Simonaitytės. Jis buvo tikintis, labai gerai žinojo Bibliją. Pokalbis pasisuko apie Rūtą iš Senojo Testamento. Simonaitytė iš karto paklausė: „O kas ta Rūta?“ Jai nebuvo svarbu, kad yra žymi. Jei ji nežinojo – nesivaržė, klausė, o tėvelis paaiškino“, – prisiminimais dalinasi J. Stubraitė.

M. Stubra visą gyvenimą buvo pamaldus evangelikas liuteronas. Uoliai lankė pamaldas Klaipėdos miesto senosiose kapinėse (dabartiniame Skulptūrų parke) stovėjusioje koplyčioje (dabar stačiatikių cerkvė). Ten evangelikai liuteronai meldėsi po stačiatikių pamaldų.

Lituanistų viešnagė netinkamą dieną

Kai rašytoja vasarodavo savo vasarnamyje, ten niekada netrukdamo svečių. Vieną 1974-ųjų birželio popietę jos namuose Priekulėje apsilankė lituanistai, susibūrę iš įvairių technikumų, kurie Klaipėdos universitete lankė kvalifikacijos kėlimo kursus.

Buvusi J. Stubraitės bendradarbė, lituanistė iš Kalvarijos teknikumo jai papasakojo apie šį apsilankymą: „Po paskaitų universitete, kaip visada, nuvykome pas Simonaitytę. Prie durų nusiavėme avalynę. Tuomet rašytoja paprašė nufotografuoti kiek batų ten yra, kad žinotų koks skaičius žmonių pas ją lankosi.“ Kai viešnios ir svečiai suėjo į kambarį ir susėdo, I. Simonaitytė taip pradėjo pokalbį: „Jūs nevykusią dieną atvažiavot. Ką tik gavau žinią, kad mirė mano paskutinis dėdė...“ Ji kalbėjo apie Jūratės tėvelį.

M. Stubra buvo pašarvotas savo namuose Klaipėdoje. I. Simonaitytė paskambino artimiesiems ir pranešė, kad atvažiuos.

Laidotuvių dieną kartu atvyko vyras ir moteris. Jūratė prisimena: „Visi žvilgt – Simonaitytė atvažiavo ne viena, atsivežė ir vyskupą Kalvaną (Joną Viktorą Kalvaną vyresnįjį, 1914.04.24–1995.01.15) su žmona. Visi liko nustebinti.“

Rašytoja glėbyje laikė prie namų Priekulėje suskintas rožes. Padėjusi jas į karštą, tarė: „Kai skyniau rožes, žmonės ėjo pro šalį ir klausė kam skinu gėles...“

pav. 9

Ieva Simonaitytė šalia savo išpuoselėtų rožių prie vasarnamio Priekulėje, Vingio g. 11, kurį pasistatė 1961 m.

Autorius nežinomas, ~1970 m. / Maironio lietuvių literatūros muziejaus nuotr.

Džiugi žinia

Kartą, po tėvelio laidotuvių, Jūratė su mama ir broliu Albinu važiavo pro savo garsios giminaitės namus Priekulėje. Pamatę pravirą langą, sustojo. Kai pasibeldė į duris, juos maloniai pasitiko rašytojos pagalbininkė Domutė Rimaitienė.

I. Simonaitytė tą dieną buvo itin pakiliai nusiteikusi. Jos akys spindėjo džiaugsmu, nes iš Vyžių evangelikų liuteronų bažnyčios šventoriaus į Vanagų kaimo kapines buvo perlaidotas kunigas Emilis Bleiveisas (vok. Emil Rudolph Hugo Bleiweiss). Vaikystėje silpnos sveikatos būsimąją rašytoją kunigas užstojo nuo bendraamžių užgauliojimų, pastebėjo mergaitės gabumus, suteikė galimybę jai gydytis. Rašytoja visą gyvenimą jautė ypatingą dėkingumą šiam iškiliam dvasininkui.

Jūratė prisimena, kad tuomet I. Simonaitytę rado gulinčią. Šalia jos lovos buvo padėta rašymo lenta. Ji buvo parašiusi ir užklįjavusi keturis laiškus, kurie vos tilpo į vokus. Nors rašė pusiau gulėdama, rašysena buvo daili, o adresai užrašyti tiesiai, ne kreivai. Ji įdavė laiškus Albinui sakydama: „Tu išmesi, iš Klaipėdos išeis greičiau negu iš Priekulės.“

pav. 10

I. Simonaitytė ir kiti perlaidojant kunigo Emilio Bleiveiso palaikus, 1974 m. rugsėjo 9 d.
Autorius nežinomas / Maironio lietuvių literatūros muziejaus nuotr.

Emilis Bleiveisas (vok. Emil Rudolph Hugo Bleiweiss) (1875–1915) – vokiečių, evangelikų liuteronų kunigas, kunigavęs Vanaguose I. Simonaitytės vaikystėje ir išsiuntęs ją gydytis į Angerburgą. Šalia rašytojos stovi Jonas Viktoras Kalvanas – evangelikų liuteronų vyskupas, dalyvavęs perkeliant Emilio Bleiveiso palaikus iš Vyžių į Vanagų kapines. Antrasis iš dešinės – Vanagų bažnyčios kunigas diakonas Ernstas Roga (vok. Ernst Rogge).